

1.9.2014

SISÄMINISTERIÖ

02. 09. 2014

INRIKESMINISTERIET

SISÄMINISTERIÖ

hare@intermin.fi

sisainenturvallisuus@intermin.fi

Sisäministeriön toimenpidepyyntö SM021:00/2013 / 17.6.2014

**Lausunto Sisäministeriön raportista ”Päätöksiä turvallisuudesta
Turvallisuus osaksi kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta”**

Itä-Suomen aluehallintovirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Raportti sisältää esitykset siitä, miten turvallisuussuunnitelma tulisi kunnissa liittää osaksi sähköistä hyvinvointikertomusta. Esitykset perustuvat siihen, että näin toimimalla turvallisuutta koskevat päätökset tulisivat osaksi kunnan strategiaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. On yleisesti tiedossa, että pääsääntöisesti vain ne asiat johtavat suunnitelmista käytäntöön, jotka sisältyvät kunnan strategiaan ja joista on tehty asianmukaiset päätökset.

Itä-Suomen aluehallintovirasto yhtyy edellä mainittuun näkemykseen. Karrikoidusti suunnittelusta olisikin edettävä korostetummin haluttujen toimenpiteiden toimeenpanosta ja niiden vaikutuksista huolehtimiseen. Tällöin myös kansalaisnäkökulma korostuisi, kun tunnistettaisiin selkeämmin vuorovaikutteisessa suunnitteluprosessissa kansalaisten todelliset turvallisuustarpeet.

Raportissa on myös todettu, että on tärkeää että myös muut turvallisuussuunnitteluun osallistuvat tahot, esimerkiksi poliisi, alueellinen pelastuslaitos sekä muut toimijat liittyvät turvallisuussuunnittelussa päätetyt tavoitteet ja toimet osaksi toiminnan suunnittelua ja päätöksentekoa. Itä-Suomen aluehallintovirasto korostaa, että tässä turvallisuusyhteistyössä ja -suunnittelussa on koko ajan entistä suuremmassa roolissa kolmas sektori ja erilaiset järjestöt sekä toivottavasti myös elinkeinoelämä voimakkaalla panoksella. Itä-Suomen alueellisessa turvallisuussuunnittelussa ko. tahot ovat hyvin edustettuina.

Itä-Suomen aluehallintovirasto tunnistaa myös sen, että turvallisuussuunnittelun ja -yhteistyön merkitys tulee kasvamaan hallinnollisten alueiden suurentuessa ja perinteisten, henkilöiden väliseen tuttuuteen ja suhteisiin perustuvien yhteistyömuotojen hajotessa. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden rakenneuudistus tarkoittaa sitä, että yksittäisillä kunnilla on nyky malliin verrattuna erilainen suhde sosiaali- ja terveystaloudensa tuottamiseen sekä niiden turvallisuutta edistäviin osiin. Myös alueellisen pelastustoimen toimintaa ohjaa pitkälti kunnan kanssa määritelty palvelutasopäätös. Samoin Poliisilaitosten toimintaa ohjaavat Poliisihallituksen kanssa tehtävät tulossopimukset. Poliisilaitosten alueiden suurennuttua on tärkeää, että kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä koskevat tavoitteet on sisällytetty näihin sopimuksiin.

Kunta voi vaikuttaa yhteistyön keinoin poliisin tulostavoitteisiin, tai pyrkiä sisällyttämään alueellisen pelastustoimen palvelutasopäätöksiin tai pelastuslaitosten vuosittaisiin suunnitelmiin tarvitsemiaan toimenpiteitä, tai tarvittavien sosiaali- ja terveystaloudien tuottamiseen. On tärkeää huomioda, että hyvinvointi liittyy kiinteästi turvallisuuteen, ja hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävä työ on usein myös turvallisuusongelmia ennalta ehkäisevää työtä.

Vaikuttamismahdollisuuksien edellytyksenä kuitenkin on, että kunta tuntee kuntalaisten ja kunnan turvallisuustilanteen riittävän hyvin. Ilman järjestelmällistä suunnittelua ja tunnuslukujen tuottamaa tietoa kunnalla on vain vähän mahdollisuuksia saavuttaa palvelutasotavoitteita, jotka edistäisivät kuntalaisten ja kunnan turvallisuutta laajemmin. Kaiken kaikkiaan on kuntalaisten kannalta entistä tärkeämpää, että kunta seuraa turvallisuuteen liittyvien asioiden kehitystä ja pyrkii vaikuttamaan niihin oikeasuuntaisesti.

Tähän työhön tulee tuomaan apua sähköisen hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen. Sen käytettävyyden edellytyksenä kuitenkin on, että työryhmän esitys siitä, että sähköiseen hyvinvointikertomukseen liitetään turvallisuutta käsittelevä teemakokonaisuus mukaan lukien turvallisuuden tunnusluvut ja mittarit, toteutuu. Tärkeäksi elementiksi Itä-Suomen aluehallintovirasto näkee myös sen, että sähköiseen hyvinvointikertomukseen tullaan todella rakentamaan linkit poliisin ja pelastustoimen tulostietojärjestelmiin, joiden kautta valtakunnalliset mittarit saataisiin automaattisesti käyttöön. Kaikki tarvittavat mittarit (pl. tietysti ns. vinkkimittarit) tulee olla saatavissa automaattisesti sähköisestä hyvinvointikertomuksen indikaattoriosiosta vaivattomasti.

Itä-Suomen aluehallintovirasto esittää jatkokehitysehdotuksenaan myös, että sähköisestä hyvinvointikertomuksesta löytyisi jatkossa myös kaikki ne turvallisuussuunnitelmissa ja ohjelmissa käytettävät indikaattorit. Tarvittaessa sieltä olisi haettavissa kaikkien seurantaindikaattorien tuoreimmat tiedot. Aluehallintovirasto pitää toki perusteltuna sitä, että sähköisessä hyvinvointikertomuksessa

paikallisessa turvallisuustyössä hyödynnettävien indikaattorien määrä pidetään suhteellisen suppeana. Mutta toisaalta tulisi olla tarjolla myös "paketti", joka sisältäisi esimerkiksi sisäisen turvallisuuden ohjelman tunnusluvut avoimien rajapintojen mahdollistamina automaattisesti milloin tahansa saatavilla. Sähköistä hyvinvointikertomusta ovat käyttäneet ja hyödyntäneet myös muut toimijat kuten maakuntaliitot, aluehallintovirastot ja sairaanhoitopiirit, joten niidenkin tarpeet on hyvä ottaa huomioon.

Kiristyvien taloudellisten resurssien vallitessa tulee tunnistaa myös uhkakuva siitä, että mikäli sähköinen hyvinvointikertomus tai sen käyttökoulutus muuttuu maksulliseksi, niin turvallisuussuunnittelun saaminen osaksi sähköistä hyvinvointikertomusta saattaa vaarantua.

Valitettavana aluehallintovirasto kokee myös työryhmän huolestuneen toteamuksen siitä, että turvallisuuden tunnetta kuvaavia tunnuslukuja ja mittareita on vain hyvin vähän käytössä. Aluehallintovirasto esittää kuitenkin, että tämän osa-alueen osalta raporttiin lisättäisiin yhtenä mahdollisena vinkkimittarina THL:n Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH, jossa kysytään vastaajilta joitakin heidän turvallisuuden tunnetta arvioivia kysymyksiä.

Turvallisuusyhteistyön tulee olla suunnitelmallista oikeaan tietoon pohjautuvaa, hyvin johdettua sekä avointa ja läpinäkyvää. Näin sekä kansalaiset että turvallisuusyhteistyöhön osallistuvat toimijat tietävät, mitä on päätetty yhdessä tehdä ja millaisia parannuksia kansalaisen arkeen tästä työstä on odotettavissa. Suunnitelmallinen yhteistyö tehostaa resurssien käyttöä ja niiden oikeaa suuntaamista sekä toimeenpanoa käytännössä ollen parhaimmillaan jopa turvallisuusongelmia ennaltaehkäisevää.

Ylijohtaja

Elli Aaltonen

Ylitarkastaja

Timo Tiainen